

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGI HÍRLEVÉL 188.

2010. JÚLIUS 2., PÉNTEK

Napirend
Sajtótükör

További információk:

Sereg András sajtófőnök
Tel.: +36202625415
E-mail: serega@enternet.hu

NAPIREND

Az Alkotmánybíróság 2010. július 5-6-i teljes ülésének napirendje

Az Alkotmánybíróság (Ab) hétfői teljes ülésén először a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 99. § (2) bekezdésének, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény egyes rendelkezéseinek alkotmányosságával foglalkozik.

Kifogással éltek az Országos Választási Bizottság 362/2009. (IX. 3.) OVB határozata ellen. Az OVB hitelesítette a dr. F. J. és dr. G. K. magánszemélyek által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének mintapéldányát. Az íven szereplő kérdés: „Egyetért-e azzal, hogy az Országgyűlés alkosson törvényt az Országos Választási Bizottság – eljárási és működési szabályait tartalmazó – ügyrendjéről?”

Megtámadták az Országos Választási Bizottság 400/2009. (X. 8.) OVB határozatát. Az OVB megtagadta a dr. F. J. és dr. G. K. magánszemélyek által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. Az íven szereplő kérdés: „Egyetért-e azzal, hogy az Országgyűlés alkosson törvényt arról, hogy a társadalmi szervezet működése feletti törvényességi felügyelet a bíróság hatáskörébe tartozzon?”

Kifogást emeltek az Országos Választási Bizottság 432/2009. (XI. 5.) OVB határozata ellen. Az OVB megtagadta a Gyurka Tibor, a Nép Oldali Párt elnöke által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. „Egyetért-e Ön azzal, hogy az Országgyűlés törvényben tiltsa meg az etnikai alapon történő pozitív megkülönböztetést?”

A testület elé kerül az Országos Választási Bizottság 399/2009. (IX. 25.) OVB határozata. Az OVB hitelesítette a T-N. É. és további 26 magánszemély által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének mintapéldányát. Az íven szereplő kérdés: „Egyetért-e Ön azzal, hogy a nők méltó közéleti szereplésvállalásának elérése érdekében az európai parlamenti, az országgyűlési és a helyi önkormányzati választásokról szóló törvények egészüljenek ki olyan rendelkezésekkel, amelyek előírják, hogy csak olyan listát lehet bejelenteni, amelyen egymás után váltakozva hol az egyik, hol a másik nemhez tartozó személyek szerepelnek?”

Határozattervezet készült az Országos Választási Bizottság 309/2009. (VI. 30.) OVB határozata ellen benyújtott kifogás vizsgálata tárgyában is.

Napirendre kerül a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 29. § (1) bekezdésének – anyasági támogatásra jogosultságok meghatározó rendelkezésének – alkotmányosságát elemző határozattervezet.

Megvizsgálják a prostituáltak részére kiadandó orvosi igazolásról szóló 41/1999. (IX. 8.) EüM rendelet Mellékletének, valamint a rendelet 1. § (4) bekezdése „nyilvántartására” szövegrészének alkotmányosságát.

Szó lesz a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény egyes rendelkezéseinek alkotmányosságáról.

Megvitatják a bírósági végrehajtásról szóló 1995. évi LIII. törvény 170. § (1) és (2) bekezdésének, valamint a 171. §-ának alkotmányosságát.

Megkezdik a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 78. § (6) és (7) bekezdésének, valamint a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény módosításáról szóló 2005. évi LXVIII. törvény 61. § (3) bekezdésének alkotmányossági vizsgálatát.

Napirendre tűzik a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvénnyel összefüggésben előterjesztett, mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességének vizsgálata tárgyában készült határozattervezetet.

Kifogás érkezett az Országos Választási Bizottság 421/2009. (X. 29.) OVB határozata ellen. Az OVB megtagadta a dr. F. J. és dr. G. K. magánszemélyek által kezdeményezett népszavazás aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. Az íven szereplő kérdés: „Egyetért-e azzal, hogy az Országgyűlés alkosson törvényt arról, hogy az Alkotmánybíróságnak – a törvényben meghatározott feltételek szerint – minden évben a Magyar Közlönyben jelentést kell közzé tennie a megelőző évben általa befejezett és folyamatban levő ügyek számáról?”.

Kedden hatodszor kerül a teljes ülés elé az egységes mezőgazdasági támogatási rendszer bevezetéséről és működtetéséről szóló, az Országgyűlés 2008. október 20-i ülésnapján elfogadott törvény alkotmányossági vizsgálata. A parlament által elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény alkotmányellenességének előzetes vizsgálatára irányuló indítvánnyal a köztársasági elnök 2008. november 12-én fordult az Alkotmánybírósághoz. Az előadó alkotmánybíró tavaly nyáron az ügyben új tervezetet, úgynevezett Problematikát készített, amelyet szeptemberben tárgyaltak meg az alkotmánybírák. Most először tárgyalják az ügyben készült határozattervezetet.

Megtámadták a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2006. évi CVI. törvény 19. § (4) bekezdésének alkotmányosságát.

Szóba kerül a társadalombiztosítási ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 25. §-ának, és a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 22/A. §-ának alkotmányosságát vizsgáló határozattervezet.

Az alkotmánybírák megkezdik a tevékenységre jellemző kereset, azaz a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 3. § 9. e) és 86. pontja, 16. § (5)-(6) bekezdése, valamint 25. § (5), (6), (7) bekezdése alkotmányossági vizsgálatát.

Megtámadták az Országos Választási Bizottság 160/2010. (III. 11.) OVB határozatát. Az OVB megtagadta a dr. F. J. és dr. G. K. magánszemélyek által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. Az íven szereplő kérdés: „Egyetért-e azzal, hogy az Országgyűlés módosítsa az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvényt oly módon, hogy az Alkotmánybíróság székhelye Esztergom helyett Budapest legyen?”

Ugyancsak kifogással éltek az Országos Választási Bizottság 39/2010. (I. 29.) OVB határozatával szemben. Az OVB megtagadta a dr. F. J. és dr. G. K. magánszemélyek által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. Az íven szereplő kérdés: „Egyetért-e azzal, hogy az Országgyűlés módosítsa az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvényt oly módon, hogy az Alkotmánybíróság székhelye ne Esztergomban, hanem Székesfehérvárott legyen?”

Kifogás érkezett az Országos Választási Bizottság 119/2009. (IV. 11.) OVB határozata ellen. Az OVB megtagadta a H. Sz. magánszemély által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. „Egyetért-e azzal, hogy a Büntető Törvénykönyvben a határozott ideig tartó szabadságvesztés általános és az egyes bűncselekményeknél tételesen meghatározott legrövidebb és leghosszabb tartama, valamint halmazati és összbüntetésbe foglalt maximuma egységesen a jelenlegi kétszeresére emelkedjen?”

A keddi teljes ülés végén három végzéstervezetről is tárgyalnak.

A napirend megtalálható az Ab honlapján
(www.mkab.hu/index.php?id=napirend)

SAJTÓTÜKÖR

NÉPSZABADSÁG

A Népszabadság június 19-i számában jelent meg **Nagy Ádám** olvasói levele, Az Ab időtlen csendje címmel – írja A hangsúly kedvéért című írásában, **Sereg András**, az Alkotmánybíróság sajtófőnöke. – Azt olvasó írásában nehezményezi, hogy az ifjúsági közfeladatokról szóló törvénytervezet napirendre tűzését célzó országos népi kezdeményezésük ügyében még nem hozott döntést az Alkotmánybíróság, sőt még előadó bírója sincs az ügynek. Ehhez képest az Országos Választási Bizottság 2009. szeptember 3-án kelt határozatában hitelesítette a népi kezdeményezés ívének mintapéldányát, amely ellen szeptember 18-án kifogás érkezett az Ab-hoz. Az ilyenkor szokásos indítványelemzés után, október 28-án került az ügy az előadó alkotmánybíróhoz, aki dolgozik a határozattervezeten. Az olvasók tájékoztatására: az Ab az elmúlt három évben csaknem háromszáz – ebből az idén eddig 65 – népszavazási és népi kezdeményezési ügyben hozott döntést. Csak ezen a héten tíz különböző népszavazási határozattervezetről tárgyalnak az alkotmánybírák. Nagy Ádám szerint „persze nem egyedi az eset: százával állnak évek, évtizedek óta ügyek az Ab előtt, sőt van olyan ügy, amely húsz éve, az Ab megalakulásának másnapja óta vár”. Mire? – kérdezhetnénk. Az Ab szisztematikusan dolgozza le a restanciáját: míg a kilencvenes években átlagosan évi 200-250 döntést hozott, addig az elmúlt négy-öt évben 450-500-at. Például 2003-ban tíz olyan ügygel is foglalkoztak az alkotmánybírák, ami több mint tíz éve húzódott; ez a szám 2008-ban már csak egy volt. Vagyis nem állnak százával az ügyek évtizedek óta, és természetesen nincs olyan indítvány sem, ami az Ab megalakulásának másnapja óta várna döntésre. Winston Churchill jegyezte meg találóan: „Nem neheztelek a bírálattal még akkor sem, ha a hangsúly kedvéért pillanatnyilag eltér a valóságtól.”

Az Alkotmánybírósághoz és az Európai Bizottsághoz fordul a Liga Szakszervezetek a kormánytisztviselők jogállásáról szóló törvény ismételt elfogadása miatt. A szabályozás szerint a kormánytisztviselők indoklás nélkül elbocsáthatók. A parlament korábban már megszavazta a kormánytisztviselők jogállásáról szóló törvényt: a jogszabály egyebek mellett lehetővé teszi, hogy indoklás nélkül, két hónapos felmondási idővel bárkit felmentsenek. **Sólyom László** köztársasági elnök több pontjával sem értett egyet, így megfontolásra visszaküldte azt az Országgyűlésnek. A képviselők végül egy hete ismét elfogadták a javaslatot egy olyan módosítással, ami nem érinti az indoklás nélküli felmondásokat. A Liga Szakszervezetek – június 28-i közleménye szerint – csalódottan vette tudomásul, hogy az Országgyűlés gyakorlatilag változatlan formában fogadta el újra azt a törvényt, amely lehetővé teszi több tízezer köztisztviselő indoklás nélküli elbocsátását. A köztársasági elnök által is kifogásolt rendelkezések pedig szerintük mélyen sértik mind az európaiság, mind a demokrácia elveit, mivel alapvető jogaiktól fosztják meg a köztisztviselőket. Az indoklás – és ezáltal a jogorvoslat lehetősége – nélküli felmondás nagy veszélyeket hordoz magában. A LIGA Szakszervezetek ezért továbbra is arra kéri a kormányt, hogy vonja vissza a törvényt

és kezdjen valós egyeztetéseket a munkavállalói érdekképviselőkkel. A helyzet súlyosságára tekintettel az érdekképviselőket tömörítő szervezet emellett él minden törvényes eszközzel, hogy megakadályozza a törvény fennmaradását, ezért egyrészt az Alkotmánybírósághoz, másrészt az Európai Bizottsághoz fordul.

Alkotmánybírósághoz fordul a Szabad Emberek Magyarországiért (Szema) a választási eljárásról szóló törvény módosítása miatt. Az ajánlócédulák begyűjtésére szánt idő tizenöt napra való lerövidítése hátrányba hozza az újonnan alakuló, illetve a jelenlegi Parlamenten kívüli politikai pártokat és civil szervezeteket – tájékoztatta a Szema június 29-i közleményében az MTI-t. A Szema szerint a törvény módosítása sérti az általános jog- és esélyegyenlőséget, az egyenlő választójogot, és veszélyeztetik az általános jogbiztonságot is, ezért az Alkotmánybíróságnál indítványozzák az említett bekezdés megsemmisítését. Közleményükben hozzátesszik, hogy az a törvény, amely megengedhetetlen előnyhöz juttatja a parlamenti pártokat, nemcsak a minden demokrácia szempontjából alapvetően fontos politikai pluralizmust ítéli halálra, hanem adminisztratív eszközök segítségével jelentős mértékben korlátozza a választópolgároknak azt a jogát is, hogy a számukra legelfogadhatóbb pártnak adják ajánlócéduláikat. A Szema június 16-án a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló törvény miatt is Alkotmánybírósághoz fordult. Alkotmányellenes tartották ugyanis a törvény azon szakaszát, amely szerint főpolgármester-jelölt az lehet, akit a fővárosi választók két százaléka ajánlott, ezért az Alkotmánybíróságnál indítványozták a passzus törlését. A Magyarországi Munkáspárt 2006. június 29-én tájékoztatta az MTI-t, miszerint vezetésük hétfői ülésén eldöntötték, hogy Alkotmánybírósághoz fordulnak az önkormányzati választásokat szabályozó törvény módosításai miatt. Szerintük az ajánlószelvények gyűjtésének megnehezítése, a választásokon való indulás jogának korlátozása, a tény, hogy az önkormányzati választásokon nincs részvételi küszöb, valamint az a lehetőség, hogy az egyéni körzetekben megszerzett mandátumok a képviselőtestületek összes mandátumának közel kétharmadát is kiadhatják, alapvetően veszélyeztetik a népszuverenitás elvének érvényesülését. Hangsúlyozzák, hogy az alapvető emberi jogok védelmében a nemzetközi szerződések adta lehetőségeket is készek felhasználni. Emellett pedig pártjuk az önkormányzati választások során bizonyítékokat fog gyűjteni az ajánlási rendszer törvénytelenégeiről, és minden jogi fórumot fel fog használni az antidemokratikus választási rendszer megváltoztatása érdekében.

Helybenhagyta az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság (OVV) azon döntését, amellyel a testület tavaly augusztusban elutasította **Seres Mária** újabb, az országgyűlési képviselői kiadások elszámolásának kérdésében tett népszavazási kezdeményezését. Az Alkotmánybíróság internetes oldalán az olvasható, hogy a testület hétfőn hozott határozatot a népszavazási kérdés ügyében. Seres Mária a következő népszavazási kérdést nyújtotta be az OVV-hez: „Egyetért-e Ön azzal, hogy az országgyűlési képviselőknek csak a bizonylattal alátámasztott elszámolható kiadásai után járhat választókerületi pótlék és lakhatási támogatás?” Az OVV tavaly augusztus 14-ei ülésén megállapította: a kezdeményezés nem felel meg az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló törvény azon előírásának, amely szerint a népszavazásra feltett kérdést úgy kell megfogal-

mazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni. A határozat indokolása szerint „a választókerületi pótlék és a lakhatási támogatás fogalmát az országgyűlési képviselők tiszteletdíjáról, költségtérítéséről és kedvezményeiről szóló 1990. évi LVI. törvény módosításával az egyes képviselői juttatások és kedvezmények megszüntetéséről szóló 2009. évi LXV. törvény vezeti be, mely 2010. január 1-jén lép hatályba. Ez a jogszabály módosította a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvényt is, mely szerint a választókerületi pótlék és a lakhatási támogatás is adóköteles jövedelem. Ebből következően 2009. december 31-ig hatályát veszíti az a szabályozás, mely a képviselői költségtérítés teljes összegét adómentes juttatásként kezelte.” Az OVB szerint az állampolgárok számára a szabályozási tárgykörrel kapcsolatos törvényalkotási folyamat „olyan részletekben nem ismert és áttekinthető, mint amilyen részletre az új kérdés irányul”, így a kérdés azt a látszatot kelti, mintha nem változott volna meg a bizonylat nélküli, adómentes jövedelmek lehetősége az országgyűlési képviselők esetében. Az OVB tehát nem hitelesítette a kérdést. Az Alkotmánybíróság június 28-án tárgyalta az OVB-határozattal szemben benyújtott kifogást, és úgy ítélte meg: az OVB helyesen hivatkozott arra, hogy „az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán szereplő kérdésben bekövetkezett jogszabály-módosítások miatt a kérdés a választópolgárok számára megtévesztővé vált”, és ezért a kérdés nem fel meg az egyértelműségi követelményeknek.

Szűkebb Alkotmányról, közigazgatási bíraskodás felállításáról, a kétharmados törvények számának visszanyeséséről beszélt **Boross Péter** volt miniszterelnök a Gazdasági Rádiónak. Boross szerint a gyermeket nem nevelőknek költségvetési hozzájárulást kellene fizetnie. „Az új Alkotmánynak szűkebbnek kell lennie a jelenleginél, csak azokat a kérdéseket kell szabályoznia, amelyeket máshol nem lehet” – erről Boross Péter volt miniszterelnök beszélt a Gazdasági Rádió adott interjújában. Boross Péter tagja annak a hattagú testületnek, amelyet **Orbán Viktor** miniszterelnök kért fel az új alaptörvény koncepciójának a kidolgozására. A volt kormányfő szerint a kétharmados törvények mint kivételes esetek fordulhatnak elő a jövőben. Boross szerint a kétharmados többséget igénylő jogszabályok száma „abszurd”, a rendszerváltás időszakában „más, védekező gondolatok születték ezeket”. Boross szükségesnek tartja, hogy az Alkotmánybíróság szerepét is újragondolják. „Meg kell határozni, ki fordulhat és milyen ügyben az Alkotmánybírósághoz. Most nagyon demokratikusan bárki, akármilyen kóbor gondolatokkal, ügyek százaival eláraszthatja ezt a komoly testületet” – fogalmazott. Boross szerint fontos lenne, hogy tényleg csak az alkotmányos alapkérdésekkel foglalkozzon az Alkotmánybíróság. A volt miniszterelnök szeretné, ha újra megjelenne a közigazgatási bíraskodás, így az Alkotmánybíróságtól egyes kérdések átkerülhetnének ide, a „hatalom és a személy viszonyában bekövetkező konfliktus rendezésében lehetne szerepe a közigazgatási bíróságoknak”. Boross Péter a családi adózás kapcsán - hangsúlyozottan egyéni véleményként, sehol nem előterjesztve – úgy fogalmazott: a gyermeket nevelőknek nyújtott adókedvezményből eredő költségvetési hiányt ellensúlyoztatni kellene a gyermeket nem nevelők gyermeknevelési hozzájárulásával. „Az a nemzet, amelyik fogyásnak indult, az nem szabad, hogy a merészebb gondolatokat merő tapintatból ne tűzzön napirendre. Meggyőződésem, hogy a gyermeket nem nevelő magyaroknak is a nemzet jövőjéhez hozzá kell járulnia” – mondta.

Az Országgyűlés 261 igen szavazattal fogadta el azt az alkotmánymódosítást (T/189) és azt a törvénymódosítást (T/190), melyek a jövőben az alkotmánybírák jelölését szabályozzák. A civilek tiltakoznak, az államfő visszaküldte megfontolásra a Háznak a jelöléssel kapcsolatos törvényt. „Az Országgyűlés a képviselők köréből nyolctagú jelölő bizottságot hoz létre, amely javaslatot tesz az Alkotmánybíróság tagjaira.” Így szól az a módosító javaslat mellyel a jogalkotói szándék szerint biztosítanak az Alkotmánybíróság „önállóságát, függetlenségét és folyamatos működőképességének jogi feltételeit”. E szándék ellenére a köztársasági elnök megfontolásra visszaküldte az Országgyűlésnek a T/189 számon jegyzett Alkotmánymódosító javaslatát csakúgy, mint az Alkotmánybíróságról szóló (1989. évi XXXII.) törvényt módosító T/190-es indítványt. 1989 elején határozott az Országgyűlés az Alkotmánybíróság létrehozásáról. Még abban az évben, októberben beiktatta az Alkotmányba a 32/A cikket, melyben rögzítette az alkotmánybíráskodás szabályait, továbbá meghozta az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvényt (Abtv.). Az Alkotmánybíróság 1990. január 1-jén akkor még öt taggal megkezdte működését. Az eredetileg 15 fős testület egy 1994-es alkotmánymódosítás óta 11 tagú, azaz lenne, ha a bírák jelölése és megválasztása kapcsán a szakmai szempontokat sokszor felülíró politikai csatározások megengednék ezt. Ma a testületben – 11 helyett – közel két éve kilencen vannak. A hatályos rendelkezések értelmében „az Alkotmánybíróság tizenegy tagját az Országgyűlés választja. Az Alkotmánybíróság tagjaira az Országgyűlésben képvisellettal rendelkező pártok képviselőcsoportjainak egy-egy tagjából álló jelölő bizottság tesz javaslatot. Az Alkotmánybíróság tagjainak megválasztásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.” [Alkotmány 32/A. §. (4)] A fent említett alkotmányszakaszból is látható, hogy a jelölés és a megválasztás joga is az Országgyűlés kezében van és bár a jelenlegi szabályozás a két oldal megegyezését kívánja, az a gyakorlat mely szerint a törvényhozó hatalom más szerv bevonása nélkül jelöli és választja az alkotmánybírákat, egyedül áll a környező országokban. Az alkotmánybírók jelölése és választása általában megoszlik az alkotmányos szervek között. Néhány példa a külföldi megoldásokra: az olasz megoldás értelmében a tizenöt tagú Alkotmánybíróság egyharmadát a Parlament két kamarájának együttes ülése, egyharmadát a felső bíróságok, egyharmadát pedig a köztársasági elnök nevezi ki (Olaszország Alkotmányának 135. cikk 1. bekezdés). A német alkotmánybíróság tagjainak felét az alsó-, felét a felsőház választja, az alkotmány pedig előírja, hogy a tagok egy részét a szövetségi bírák közül kell kiválasztani. (Német Szövetségi Köztársaság Alaptörvényének 94. cikk 1. bekezdése) Franciaországban az Alkotmánytanács 9 tagú. 3-3 tagot jelöl a köztársasági elnök, a Szenátus elnöke és a Nemzetgyűlés elnöke is. Ezen felül a volt köztársasági elnökök hivatalból – de lényegében formálisan – tagjai az Alkotmánytanácsnak. (1958. október 4-i Francia Alkotmány 56. cikke) Spanyolországban az alkotmánybíróság mind a tizenkét tagját a Király nevezi ki. A javaslattétel joga megoszlik a Képviselői Gyűlés, a Szenátus, a Kormány, és a Bírói Főtanács között (Spanyolország Alkotmányának 159. cikk 1. bekezdése). Bulgáriában, a 12 alkotmánybíró egyharmadát a Nemzetgyűlés, egyharmadát a köztársasági elnök, egyharmadát pedig a legfőbb bírói testületek (Legfőbb Semmítőszék és Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság) együttes ülésükön választják (Bulgária Alkotmánya, 147. cikk 1. bekezdése). Szlovéniában a kilenc bírót a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja meg kilenc évre (Szlovénia Alkotmányának 163.cikk

1. bekezdés). Csehországban az államfő nevezi ki a bírákat, ám ezen aktusával szemben a Szenátus egyetértési jogot gyakorol (Cseh Köztársaság Alkotmányának 84.cikk 2. bekezdése). Az osztrák alkotmánybíróság tagjait a köztársasági elnök nevezi ki, de az elnökre, alelnökre, hat rendes és három póttagra a kormány tesz javaslatot, három tagot és két póttagot a Nemzeti Tanács, további három tagot és egy póttagot a Szövetségi Tanács javasol (Ausztria Alkotmányának 147. cikk 2. bekezdés). Romániában a francia megoldáshoz hasonlóan a kilenc bírából hármat a Képviselőház, hármat a Szenátus választ, hármat pedig a köztársasági elnök nevez ki (Románia Alkotmány 142. cikk. 3. bekezdése). Szlovákiában az alkotmánybírakat a parlament javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki 12 évre (A Parlament kétszer annyi bírát jelöl, mint ahányat az elnök végül kinevez) (Szlovák Köztársaság Alkotmányának 134. cikk 2. bekezdése). A köztársasági elnök megfontolásra visszaküldő levelében arra mutat rá, hogy a hatályos szabályozás nem vált be, de az új javaslat véleménye szerint a helyzet további romlását is előidézheti. A bírák megválasztásának és kinevezésének jogát Sólyom László megosztaná az Országgyűlés, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és a köztársasági elnök között. Nyilatkozatában **Ádám Antal** volt alkotmánybíró is hasonlóan vélekedett, amennyiben a törvényhozás kezéből kivenné az alkotmánybírák jelölésének és megválasztásának kizárólagos jogát. Ő a jelölésbe a tudományos és a szakmai szervezeteket is szélesebb körben vonná be. A civil szervezetek közül az ügyben megnyilvánuló Helsinki Bizottság, a Nyilvánosság Klub, az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet, a Társaság a Szabadságjogokért, a K-Monitor és a Transparency International féltik a jogállamiságot és a jogvédelem jelenlegi szintjét. (A Nyilvánosság klub egyenesen statáriális jogalkotást emleget.)

MAGYAR HÍRLAP Nem tekinthető bűncselekménynek, ha beszüntetik az életfenntartó gyógykezelést, amennyiben a haldokló kinyilvánította erre vonatkozó akaratát – döntött a német alkotmánybíróság tegnap, és ezzel elismerte az ember halálhoz való jogát. A precedensértékű ítélettel Németország is csatlakozott azokhoz az államokhoz, amelyekben elfogadottá vált, hogy a döntésképes haldoklók élhessenek önrendelkezési jogukkal. Hosszú évek heves vitáinak végére tett pontot Németországban a karlsruhei alkotmánybíróság, amikor kinyilvánította: nem tekinthető bűncselekménynek, ha beszüntetik az életfenntartó gyógykezelést, amennyiben a haldokló kinyilvánította erre vonatkozó akaratát. A bíróság döntésével egyúttal felmentett egy ügyvédet, akit gondatlanságból elkövetett emberölés miatt ítélték el tavaly. A jogász azt javasolta egy asszonynak, hogy segítse halálba kómába esett anyját, aki előzőleg már kinyilvánította, nem akarja, hogy mesterségesen életben tartsák. A bíróság szerint az ilyen esetekre nemcsak a beteg írásos, hanem szóbeli akaratnyilvánítása is érvényes. A döntéssel a betegek önrendelkezési jogait is megerősítették az orvosokkal szemben. Utóbbiak így már akkor is felhagyhatnak a kezeléssel, ha a közvetlen haláltusa még nem kezdődött el. Amerikában az 1970-es évektől egyre több bíróság ismerte el, hogy a döntésképes felnőttek önrendelkezési joga kiterjed az életfenntartó kezelések visszautasítására is. Tehát például a lélegeztetőgépen lévő beteg kérésére a készüléket ki kell kapcsolni. Az amerikai legfelsőbb bíróság 1990-ben hozott irányadó döntést, amely szerint csak a beteg szándékainak egyértelmű bizonyítása után szabad megszüntetni az orvosi kezelést. Amerikai mintára Svédországban a 2007-es irányelvek teszik lehetővé, hogy az orvosok a beteg kívánságára megszakítsák a kezelést. Belgiumban 2002-ben fogadták el azt a törvényt, amely le-

hetővé teszi, hogy a tizennyolcadik életévüket betöltött betegek kérhessék az önkéntes eutanáziát. Olaszországban 2009-ben, tizenhét esztendei kóma után állították le Eluana Englaro mesterséges táplálását. A nő mesterséges életben tartása belpolitikai vitákat váltott ki. A bíróság engedélyezte a kezelés felfüggesztését, de az akkori olasz kormány mindent megtett a döntés megmásításáért, annak ellenére is, hogy a nő - az olasz legfelsőbb bíróság szerint is - tett korábban olyan kijelentéseket, amely szerint inkább meghalna, mintsem hogy mesterségesen tartsák életben. **Ábrahám László** jogász: Az ítélet bizonyára megfelel a német jogszabályoknak, és a hazai gyakorlatban is követendőnek tekintem. Bízom abban, hogy az új egészségügyi kormányzat is eleget tesz az ilyen európai elvárásoknak. A magyar joggyakorlatban igen ritka az önrendelkezés ilyen formája. Meggyőződésem, hogy a hazai egészségügy teljes mértékben európai útra akar térni, ez pedig megköveteli, hogy ebben a kérdésben is kövessük az európai joggyakorlatot. Azokban az országokban, amelyekben fejlett az egészségügy, ez ma már természetes. Magyarországon az aktív eutanázia tiltott, de a passzív létezik, természetesen az egészségügyi törvény vonatkozó szabályainak megfelelően. Ezek igen szigorú szabályok, igen körülhatárolt módon engedélyezik az önrendelkezés jogát. Ezért merem kijelenteni, hogy a magyar egészségügy felzárkózik az európai gyakorlathoz.